

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

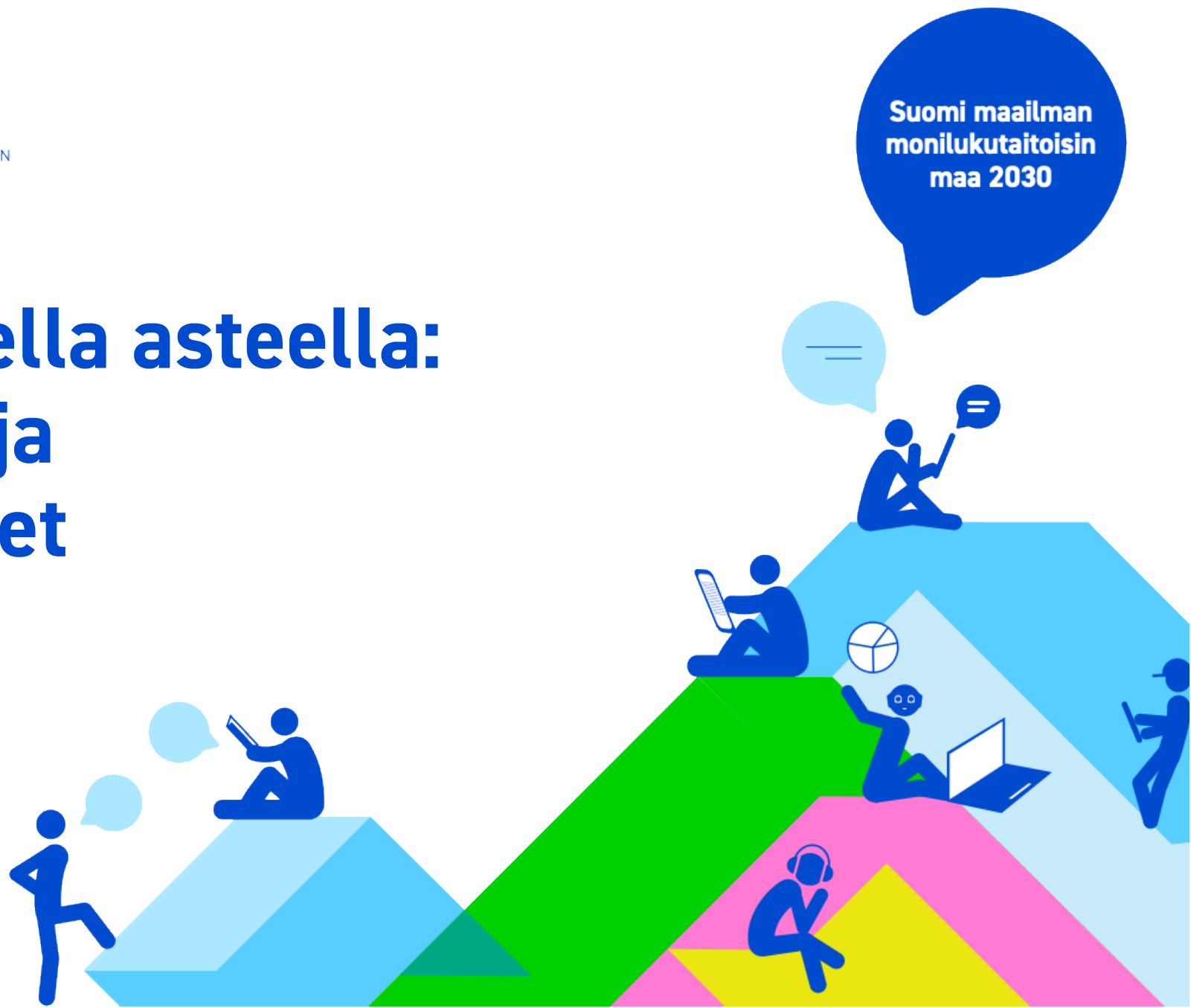
Lukutaitotyö toisella asteella: haasteet, toiveet ja ratkaisuehdotukset

Lotta-Sofia La Rosa

FT, vastaava erityisasiantuntija

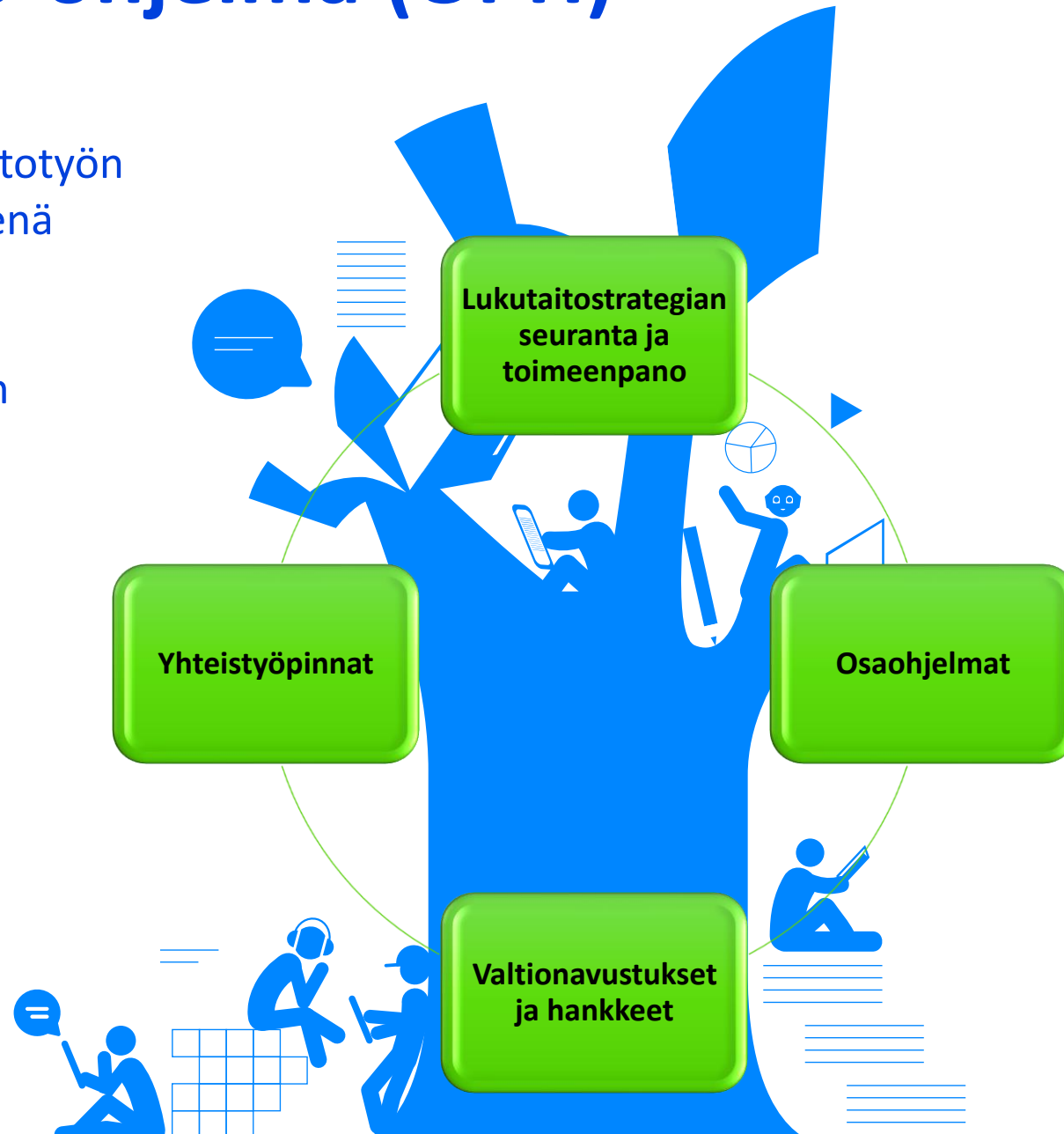
Lukutaito-ohjelma, Opetushallitus

Yhteys: lotta-sofia.larosa@oph.fi

Lukutaito-ohjelma (OPH)

- rakentaa roolia kansallisen lukutaitotyön koordinaatiopisteinä
- edistää lukutaitostrategian toimeenpanoa

- tukee lukemista ja lukutaitoa varhaiskasvatukseen, kouluille ja kuntiin suunnatuilla osaohjelmilla
- jakaa valtionavustuksia lukutaitotyöhön.

Taustaa

- Lukutaito-ohjelma on laajenemassa toiselle asteelle.
- Lukutaito-ohjelmassa valmistellaan pilottivuonna 2026 sisältöjä Lukeva toinen aste -ohjelmaan, joka julkaistaan tammikuussa 2027 (huom. alustava suunnitelma).
- Ohjelmaan valmistellaan ainakin (sekä ammatilliselle että lukiokoulutuspuolelle omansa):
 - Lukeva toinen aste –suunnitelmatyökalu
 - Lukeva toinen aste –vuosikellopohja
 - Valmiit diaesitykset opettajille, oppilaille ja johdolle
 - Materiaalipankki toiveiden ja tarpeiden mukaan
 - Lisäaineistoa ja tutkimusartikkeleita kiinnostuneille
 - Avoimia koulutuksia (määrä tarkentuu)

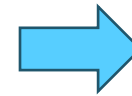

Liity mukaan!

Voit liittyä linkin webropol-kyselystä mukaan listalle, jossa tiedotamme pilotin etenemisestä, mahdollisista tapahtumista toiselle asteelle.

Kyselyssä keräämme myös vastauksia toisen asteen Lukeva-toiminnan kehittämiseen.

[Linkki](#)

Miksi Lukeva toinen aste?

Lukutaidon merkitys oppimisessa

Lukutaito on keskeinen osa opiskelijan kokonaisvaltaista oppimista, tukee kriittistä ajattelua ja tiedon tuottamista.

Lukutaidon yhteys työelämään

Hyvä lukutaito tukee tulevaisuuden työelämävalmiuksia ja vähentää opintojen keskeyttämisen riskiä.

Koko oppilaitoksen rooli

Lukutaidon kehittäminen kuuluu kaikille ja sen tulee kuulua oppilaitoksen pitkäjänteisiin suunnitelmiin. Lukemista tukeva toimintakulttuuri on tavoite.

Mikä on riittävä lukutaito?

- Riittävällä lukutaidolla tarkoitetaan taitoa, jonka avulla ihminen pystyy osallistumaan arjen tilanteisiin, ymmärtämään oikeutensa ja velvollisuutensa, käyttämään palveluita, tekemään päätöksiä ja toimimaan itsenäisesti.
- ei edellytä täydellistä tai akateemista lukutaitoa, vaan kykyä ymmärtää ja hyödyntää arjen tekstejä: aikatauluja, ohjeita, laskuja, lomakkeita ja digitaalisten palvelujen sisältöjä. Suomessa
- Harva aikuinen on täysin lukutaidoton, millä tarkoitetaan sitä, että valtaosa aikuisista osaa teknisesti lukea.
- Tekninen lukutaito ei kuitenkaan ole riittävä taso yhteiskunnassa toimimiseen vaan ainakin perustason arvioiva lukutaito ja monilukutaidot -> Ihmisen tulee mm. pystyä erottamaan luotettavaa tietoa epäluotettavasta, arvioimaan lähteitä ja ymmärtämään, milloin tiedon tarkoitus voi olla vaikuttaa mielipiteisiin.
- Eri ikäkausina ja eri elämänvaiheissa korostuvat erilaiset lukutaidot. Riittävä lukutaito on tilannesidonnaista, mutta erilaisia lukutaitoja voidaan vahvistaa läpi elämän. Se mahdollistaa osallisuuden työelämässä, koulutuksessa, yhteiskunnan palveluissa ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

Mikä on monilukutaito (lyhyesti)?

- Monilukutaito tarkoittaa kykyä ymmärtää ja tulkita erilaisia viestejä ja sisältöjä, joita nyky-yhteiskunnassa kohdataan. Teksteihin kuuluvat kuvien, videoiden, graafien, uutisten, mainosten, sosiaalisen median, digitaalisten sisältöjen ja myös tekoälyn tuottamien viestien lukeminen ja arvioiminen.
- **Myös ns. perinteisten kirjoitettujen tekstien luku- ja kirjoitustaito ovat osa monilukutaitoa, mutta eivät yksin riittävä.** Ihmisellä on siis oltava valmiudet hahmottaa monenlaisia merkityksiä eri ympäristöissä, tunnistaa, miten sisältö rakentuu ja mihin se pyrkii vaikuttamaan, tuottaa itse monimediaista sisältöä ja ilmaista itseään.
- Monilukutaito ei ole yksittäinen taito, joka opitaan kerran, vaan elämän mittainen prosessi. Se muuttuu sitä mukaa, kun yhteiskunta, teknologia ja viestinnän muodot muuttuvat. Siksi monilukutaito kytkeytyy aina tilanteeseen, tavoitteeseen ja ympäristöön – oli kyse sitten uutisesta, verkkokeskustelusta, opetusvideosta tai tekoälyn tekstistä.
- **Monilukutaito on välttämätön taito**, koska nykypäivän tiedon määrä, nopeus ja monimuotoisuus ovat niin suuria, että ihminen tarvitsee kykyä selviytyä kriittisesti somevirrasta, viranomaisviestinnästä, digitaalisista palveluista tai mediaympäristöstä, jossa saman asian rinnalla voi olla sekä faktatietoa että manipuloivaa tai puutteellista sisältöä.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

Lotta-Sofia La Rosa, lotta-sofia.larosa@oph.fi

